

13

dåliga datorvanor du ska undvika

Din dator är ett stycke känslig elektronik som kan bli långsam och instabil om du använder den på fel sätt. Gör det här testet och se om du också har dåliga datorvanor.

Journalist
Henning Rasmussen

Det brukar sägas att de förare som har haft körkort i många år är de som begår flest trafikförseelser, eftersom de med övning lär sig att navigera i trafiken mer bekvämt och kanske lite nonchalant och tanklöst. Det kanske är precis likadant när det handlar om hur vi använder datorer. Vi erfarna datoranvändare tenderar i alla fall att klicka oss igenom installationer utan att alltid läsa allting, eller öppna allt i webbläsaren snabbare, eftersom hos

oss sitter kontrollen över datorn ofta mer i fingrarna och mindre i huvudet än hos mindre vara användare.

Men det invanda sättet att utföra saker är inte alltid det bästa.

I många fall får vi huvudsakligen skylla oss själva för att datorn blir långsam och instabil, eller till och med utsatt för risker, till exempel för att vi inte låter Windows och program inte uppdatera sig.

Testa dig själv

Nu kanske du tänker att du är långt utanför den tilltänkta målgruppen för den här artikeln eftersom ditt sätt att

använda datorn är både lämpligt och ansvarsfullt – men jag utmanar dig ändå att göra testet på nästa sida.

Om du inser att det finns utrymme för förbättringar i dina datorvanor får du här detaljerade instruktioner för hur du kan utföra 13 vardagliga datoruppgifter på ett bättre sätt. Det vill säga på sätt som inte gör din att din dator dator blir långsammare och kanske utsätts för onödigt fara.

TESTA DIG SJÄLV

HAR DU DÅLIGA DATORVANOR?

Strömförsörjning

Hur hanterar du bärbara datorns batteri om du är ansluten till en fast strömkälla under en längre tid?

A ☐ Jag tar försiktigt ut batteriet och lägger det i ett svalt skåp.

B ☐ Jag drar ur strömkabeln och låter batteriet ladda ur ibland.

C ☐ Jag låter datorn köra på strömkabeln medan batteriet är anslutet.

Ventilation

Om du tar med datorn till sängen för att läsa eller underhålla dig sent på kvällen, vad gör du?

A ☐ Jag använder bara min dator på ett fast underlag.

B ☐ Jag ser till att lägga datorn på en bricka eller platta när jag tar med den till sängen.

C ☐ Datorn är placerad i kuddar och täcken så att skärmen är i bästa vinkel för mina ögon.

Programinstallationer

Hur brukar du installera nya program på datorn?

A ☐ Jag läser allt till punkt och pricka innan jag accepterar något.

B ☐ Jag är noga med om det finns extra erbjudanden i installationen som jag inte vill ha.

C ☐ Jag bara klickar mig vidare eftersom jag inte har tid att läsa allt det finstilla.

Avstängning

Stänger du av datorn, startar du om eller använder du viloläge?

A ☐ Jag stänger av datorn och tar bort nätaggregatet när jag inte längre använder den.

B ☐ Jag ser till att starta om datorn ett par gånger i veckan för att ge den en ny start.

C ☐ Jag stänger bara locket på datorn när jag inte använder den.

Internet

Hur använder du flikarna i din webbläsare?

A ☐ Jag öppnar alltid en flik åt gången och stänger den direkt när jag är klar på webbplatsen.

B ☐ Jag ser till att ha ett minimalt antal flikar öppna samtidigt och stänger dem när jag inte behöver dem.

C ☐ Jag öppnar alltid en ny flik när jag behöver hitta något på nätet och stänger sällan befintliga flikar.

Uppdateringar

Vad gör du när program meddelar dig att det finns nya uppdateringar?

A ☐ Jag uppdaterar alltid omedelbart när jag får ett sådant meddelande.

B ☐ Jag ser till att klicka ja till uppmaningarna med jämna mellanrum.

C ☐ Jag uppdaterar aldrig när program ber om det. De går alldeles utmärkt ändå.

Fick du flest A, B eller C?

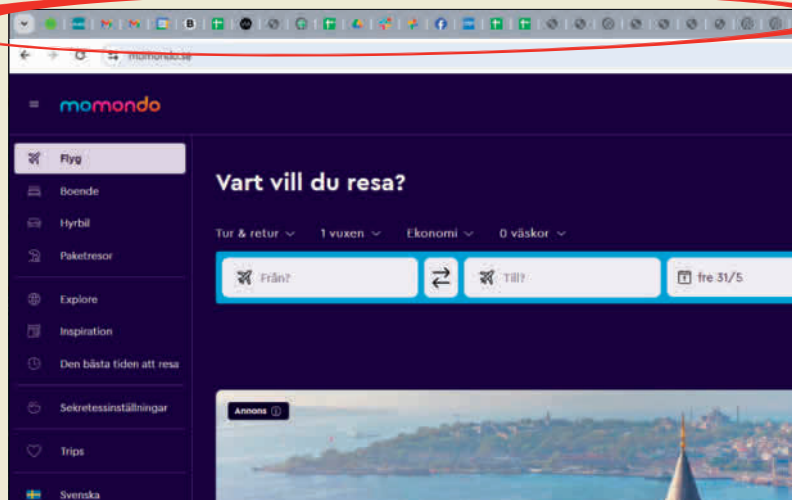
A Du är den försiktiga, på gränsen till nervösa, typen. Kanske går du längre än du behöver.

B Du är medveten om din dators välbefinnande och du är inte lagd åt att ha dåliga datorvanor.

C Flera av dina datorvanor är olämpliga och du löper risk att få en långsam och instabil dator.

1: Fullproppat med flikar i webbläsaren

I de flesta webbläsare är det möjligt att arbeta med flikar, men den funktionen har en allvarig nackdel. Om du utan urskillning fortsätter att lägga till och öppna nya flikar kommer du att använda upp allt ledigt minne på datorn vilket gör att den blir långsam.

Om du har för många flikar öppna i webbläsaren samtidigt, som här, fyller du datorns minne och gör både webbläsaren och datorn onödigt långsam.

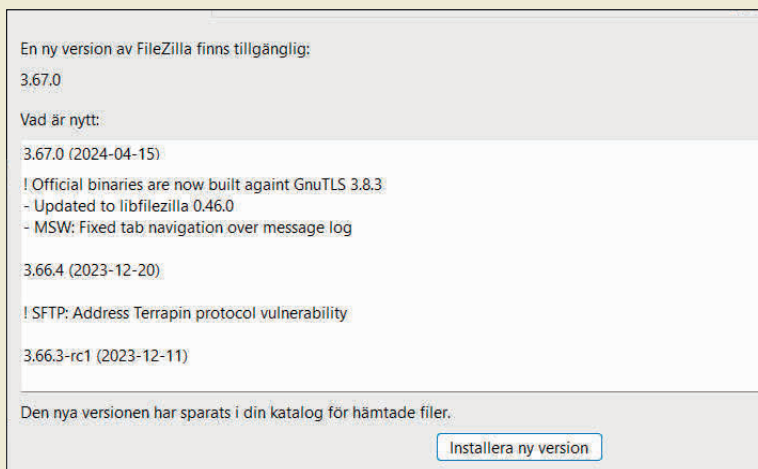
Om du använder datorn med strömförsörjning under en längre tid bör du antingen dra ur strömsladden ibland och låta batteriet laddas ur, eller ta ut batteriet ur datorn om det är möjligt.

2: Du skonar inte batteriet

Litiumjonbatteriet i datorn mår inte bra av att laddas till 100 procent med permanent ansluten ström hela tiden. Det kan innebära att batteriets celler har skadats när du behöver arbeta med batteridrift.

3: Datorn tillåts inte att uppdatera

Det kan vara irriterande att bli uppmanad att uppdatera program när du behöver göra något på din dator. Uppdateringar innehåller dock ofta korrigeringar som gör programmen snabbare, säkrare och stabilare, så i slutändan är det en stor vinst att klicka Ja till uppdatering.

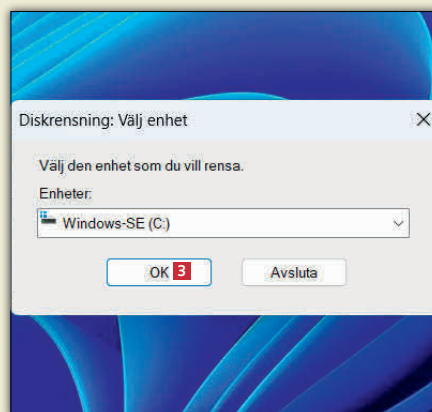
När du startar dina installerade program kan du mötas av ett fönster där du uppmanas att uppdatera programmet till den senaste versionen. Om du bara stänger fönstret utan att uppdatera utsätter du din dator för onödiga risker.

4: Du städar aldrig datorn

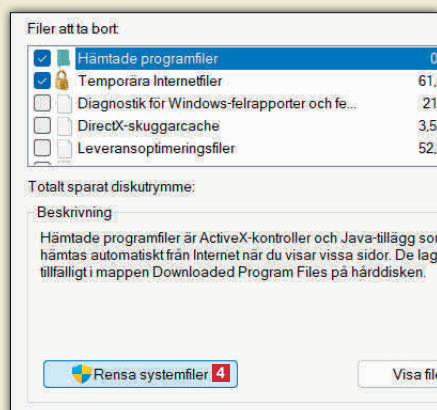
Även vid normal användning kommer datorn inom några veckor att samla på sig högar av överflödiga filer. Dessa filer kan göra datorn långsammare och tar upp ledigt diskutrymme. Ersätt den här dåliga vanan med en städning, som vi visar dig här.

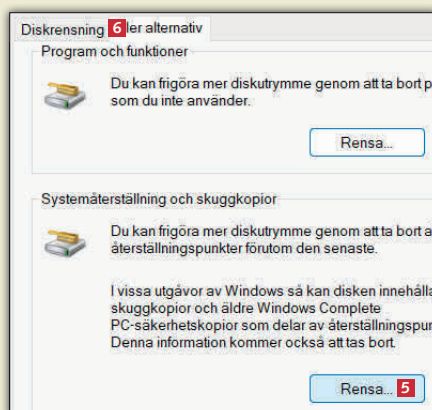
1 Skriv **diskrensning** i sökfältet i Windows och klicka på **Diskrensning**.

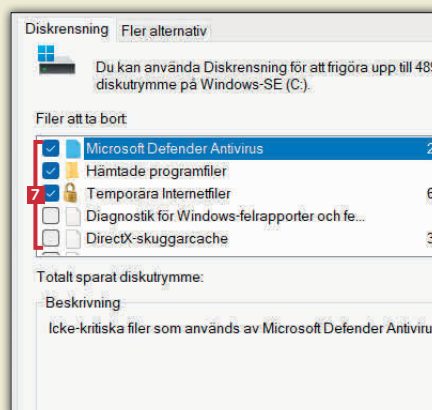
2 Klicka på **OK** för att söka efter överflödiga filer.

3 Klicka på **Rensa systemfiler** och klicka på **OK** efter att du har markerat datorns Windows-enhet. Välj sedan fliken **Fler alternativ**.

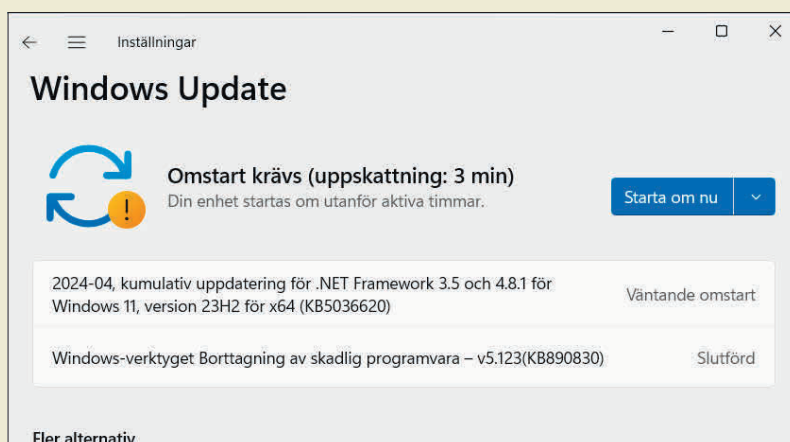
4 Klicka på **Rensa...** under **Systemåterställning och skuggkopior**. Det tar bort gamla systemåterställningspunkter. Klicka sedan på fliken **Diskrensning**.

5 Välj de objekt som du vill ta bort i upprensningen och klicka på **OK**. Det städar datorn från gammalt skräp som kan göra den långsam.

5: Datorn får aldrig starta om

Det enklaste är att bara stänga locket på datorn och låta Windows försätta den i viloläge. Det får dock till följd att datorn aldrig startas om, vilket i sin tur innebär att viktiga Windows-uppdateringar som löser problem och gör datorn snabbare aldrig blir installerade.

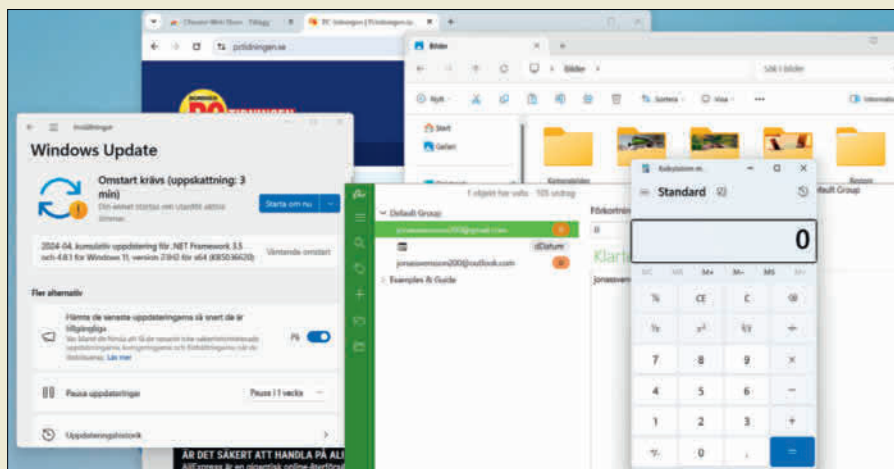

När Windows har hämtat viktiga säkerhetsuppdateringar är det viktigt att systemet också tillåts starta om datorn så att uppdateringarna kan installeras. Undvik därför alltid att försätta datorn i viloläge eller strömsparläge.

6: Du har för många öppna program

Behöver du göra några viktiga uppgifter på datorn i ett specifikt program? Stäng då alla andra program som är igång. På så sätt frigör du arbetsminne och processorkraft så att datorn kan arbeta med full kapacitet i just det programmet.

Datorn kan hantera flera uppgifter samtidigt, men om du har för många program öppna fyller du minnet och gör datorn onödigt långsam.

7: Du skyddar inte dina filer tillräckligt bra

Att glömma bort att säkerhetskopiera sina filer är en av de värsta vanorna någonsin. Du riskerar att slösa bort värdefull tid. Det är därför du ska göra det vi visar dig här.

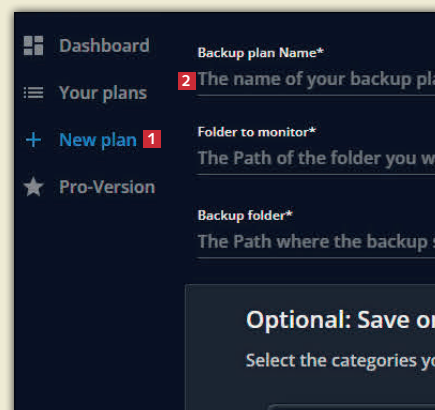
Ashampoo Backup Lite

Ashampoo Backup Lite är ett lättviktigt program för att säkerhetskopiera dina viktiga filer på datorn.

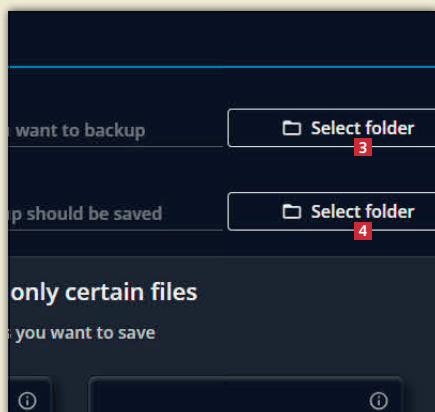
Språk
Engelska

Fungerar med
Windows 10 och 11

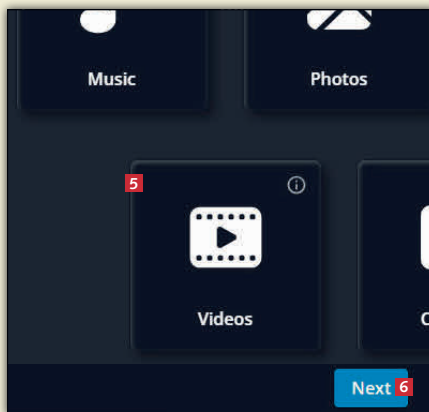
Hämta programmet på vår hemsida:
pctidningen.se/2413

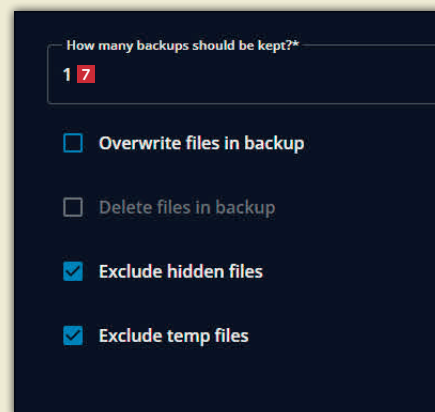
1 Hämta Backup Lite från vår hemsida och installera det. När du startar det klickar du på **New plan 1** och ger kopieringsuppgiften ett passande namn **2**.

2 Klicka på **Select folder 3** och väljd den mapp du vill kopiera. Välj sedan **Select folder 4** för att välja var kopian ska sparas.

3 Bläddra längst ner på sidan. Här kan du välja att bara inkludera vissa filtyper **5**, annars klickar du dig bara vidare med **Next 6**.

4 Välj nu hur många kopior du vill spara av varje fil **7** och klicka på **OK**. Klicka sedan på **Finish** på nästa skärm. I översikten väljer du sedan **Activate**. Nu blir filerna skyddade.

8: Du har inte städat i uppstarten

Om du inte har för vana att titta på listan över program som startar automatiskt, kan du bli lite chockad över antalet. Städa därför som vi visar här.

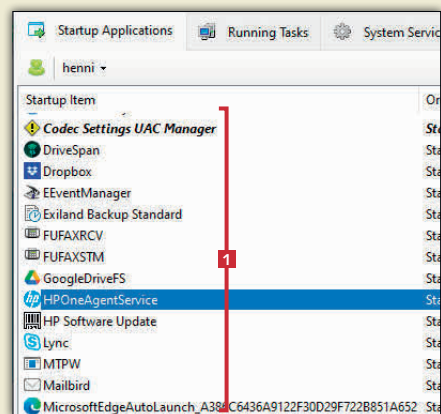
StartUp Delayer

Det här verktyget upptäcker alla program som startar när du slår på datorn. Det kan sedan inaktivera dem åt dig.

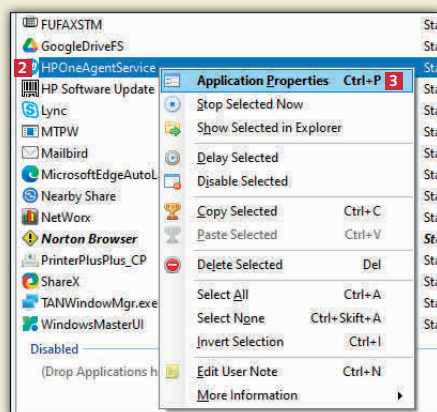
Språk
Engelska

Fungerar med
Windows 10 och 11

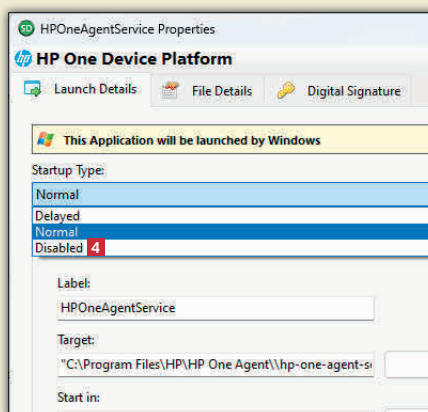
Hämta programmet på vår hemsida:
pctidningen.se/2413

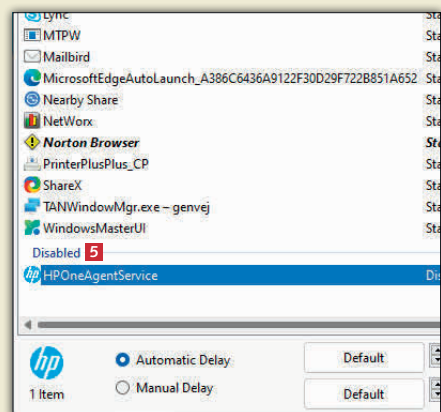
1 Hämta StartUp Delayer från vår hemsida och installera det. När du startar det visas en översikt över alla program som startar tillsammans med Windows **1**.

2 Högerklicka på ett program som du inte vill ska starta med Windows **2** och välj alternativet **Application Properties** **3**.

3 Välj **Disabled** **4** i menyn under **Startup Type** och klicka sedan på **Save**. Nu kommer programmet inte längre att starta automatiskt nästa gång du startar datorn.

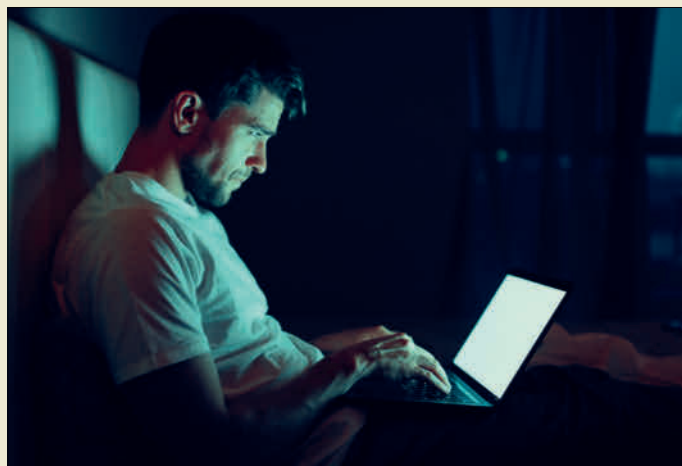

4 Du hittar dina inaktiverade program längst ner **5**. Här kan du aktivera dem igen på samma sätt om du vill att ett program ska starta med Windows.

9: Datorn kyls inte tillräckligt

En bärbar dator är inte bara ett sällskap vid mat- eller skrivbordet, den är också utmärkt att ta med sig i sängen eller för lite slöande på schäslongen. Om du brukar gör det måste

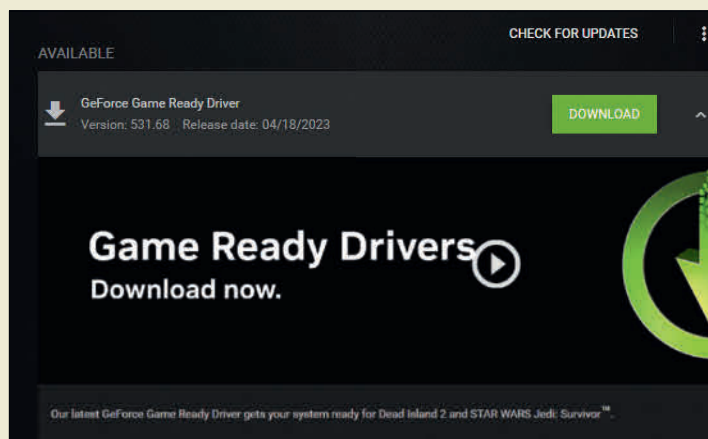
du se till att du inte täcker ventilationen på sidorna och på undersidan med täcken och kuddar. Det kan det kan leda till att datorns komponenter blir överhettade och skadas.

Det är mysigt att ta med datorn i sängen, men se till att du inte blockerar ventilationsöppningarna med täcken och kuddar.

10: Du uppdaterar inte utrustning

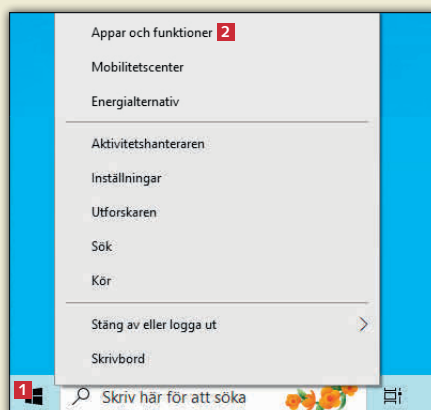
På samma sätt som det släpps uppdateringar för dina installerade program, släpps det ofta uppdateringar för den hårdvara som utgör din dator. Det kallas för drivrutins- eller firmware-uppdateringar, och om du inte säger ja när du erbjuds nya uppdateringar går du miste om korrigeringar som kan göra datorn bättre.

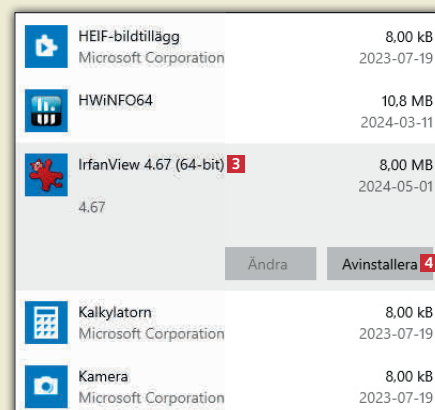
När du får ett meddelande om att det finns nya drivrutiner för din dator bör du inte vänta för länge. Uppdateringarna tar ofta bort buggar som annars skulle sakta ner datorn.

11: Gamla program tar upp onödigt utrymme

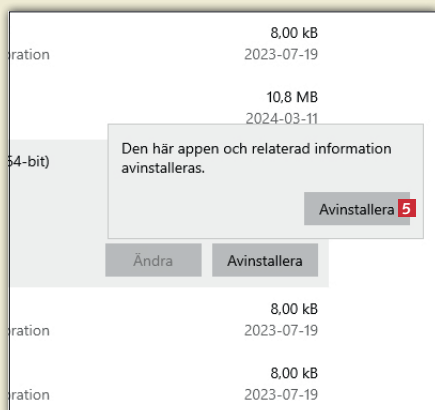
Att fylla datorn med en massa installerade program är en dålig vana. Avinstallera överflödiga program, som vi visar här, eller använd ett program för detta, som vi visar på sidan 40.

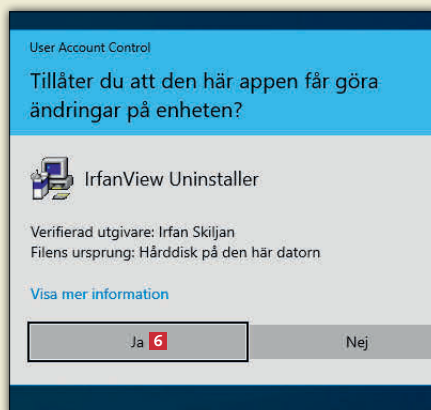
1 Högerklicka på Start-knappen **1** och välj alternativet **Appar och funktioner** **2**. I Windows 11 väljer du **Installerade appar**.

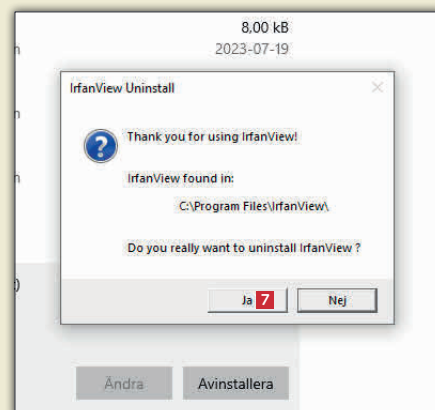
2 Markera programmet du vill ta bort **3** och klicka på **Avinstallera** **4**. I Windows 11 klickar du på de tre punkterna och väljer **Avinstallera**.

3 Klicka på **Avinstallera** **5** för att bekräfta att du vill ta bort programmet.

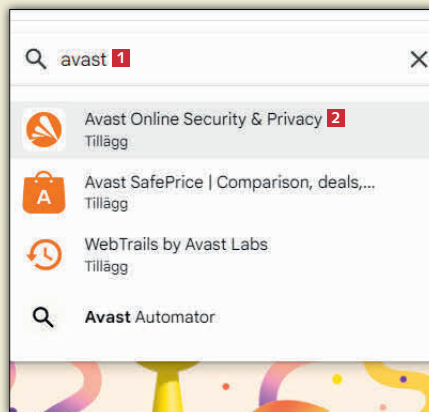
4 Programmets egen avinstallation startar. Klicka på **Ja** **6** för att starta avinstallationen.

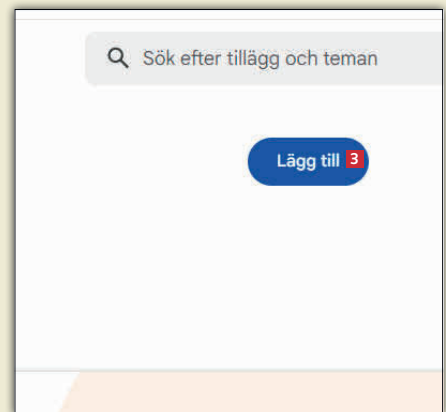
5 Klicka slutligen på **Ja** **7** och följ programmets egen avinstallation. Fortsätt på samma sätt med alla andra program som du kan vara utan.

12: Datorn är försvarslös på nätet

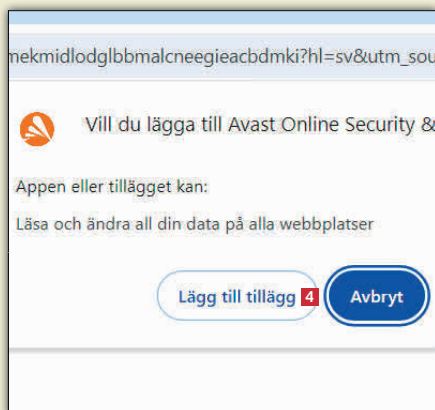
Ett antivirusprogram kan inte ensamt ge ett fullgott skydd mot alla faror på nätet, och om du råkar hamna på osäkra webbplatser kan din dator snabbt fyllas med skadliga program och värdelösa tillägg. Så skydda din dator som vi visar här.

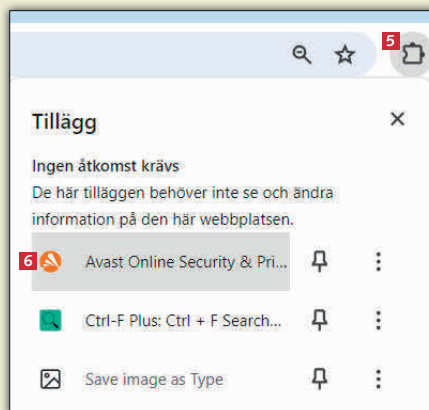
1 Öppna webbläsaren Chrome, klicka på adressfältet och surfa till chromewebstore.google.com. Skriv **Avast** i sökfältet och klicka på **Avast Online Security & Privacy**.

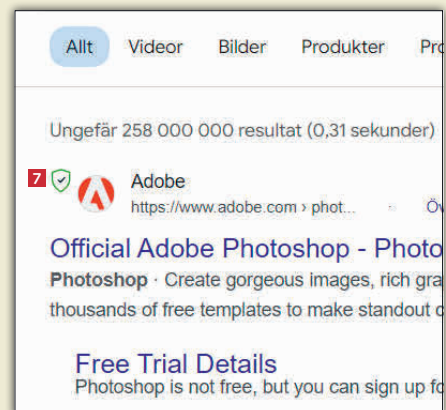
2 Klicka på **Lägg till** **3** för att installera Avasts säkerhetstillägg i webbläsaren.

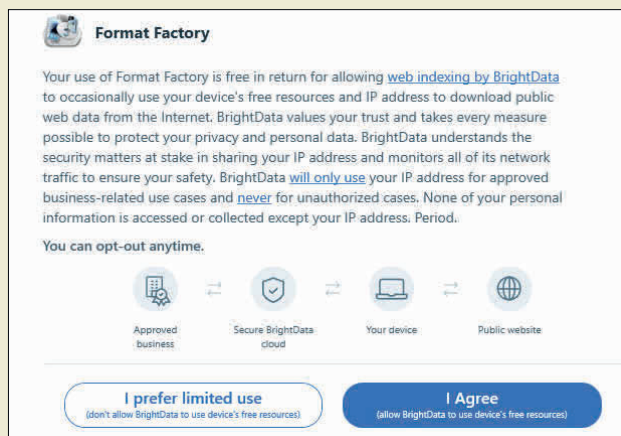
3 Klicka på **Lägg till tillägg** **4** för att fortsätta.

4 Du kan ställa in tillägget eller visa statistik över dess användning genom att klicka på tilläggsikonen i verktygsfältet **5** följt av **Avast Online Security & Privacy** **6**.

5 Nu är du skyddad från farliga cookies med mera. Du är också skyddad när du söker på Google. Den gröna skölden med bocken **7** visar att sökresultatet är säkert.

Många programutvecklare tjänar pengar på att smyga in extra program i datorn, så ibland bör du undvika att klicka på Acceptera när du installerar ett program.

13: Du är för snabb med fingrarna

Få människor har tid att läsa sida upp och sida ner med bestämmelser och villkor, och därför har vi alla för vana att bara klicka på Acceptera när vi installerar program på datorn. Det kan dock ställa till det eftersom en

del av programinstallationer försöker installera extrafunktioner som du inte är intresserad av. Ta därför god tid på dig när du installerar program så att du inte råkar installera program och funktioner du inte vill ha.